

13 oktober

Het was die avond al vroeg donker geworden in de Lichtstad en om een uur 's nachts, toen de maan schuilging achter een dicht wolkendek, deed Parijs zijn naam niet langer eer aan. Zelfs hier, aan de oever van de Seine, was het duister en verlaten: voor de plaatselijke bevolking was het te laat op een doordeweekse avond en voor de toeristen en romantische stelletjes was het te koud. Maar één voetganger liep haastig over de kade, de kraag van zijn jas opgetrokken tegen de kou. Afgezien van een lange boot die als een onhoorbaar spook voorbijgleed met glazen wanden waarachter geen sterveling meer zat nu de dinercruise voorbij was, had hij de promenade voor zichzelf.

Promenade was misschien een groot woord voor het looppad met oude kinderkopjes dat vlak boven het waterpeil langs de rivier liep. Maar ook zo laat nog had je hiervandaan een schitterend uitzicht op het Île de la Cité aan de overkant van het water, met de donkere massa van het Louvre en de torens van de Notre-Dame die, deels onzichtbaar achter de Pont au Double, naar de dreigende hemel reikten.

De man zat op een smal bankje naast een houten steiger die was opgetrokken in verband met werkzaamheden aan de eeuwenoude brug. Achter hem rees een stenen muur zo'n zeven meter omhoog naar het straatniveau, waar af en toe auto's te horen waren op de Quai de Montebello, de verkeersader ten zuiden van de Seine. Om de paar honderd meter leidde een uitgesleten stenen trap vanaf deze avenue naar de kade. Hier en daar wierpen lampen hoog aan de steunmuur kleine, gele lichtkringen op de natte kinderkopjes. De lamp het dichtst bij de man op het bankje was verwijderd vanwege het werk aan de brug.

In de verte kwam een gendarme gehuld in een zeiljack aanlopen. Hij floot een deuntje van Joe Dassin en knikte met een glimlach naar de man op het bankje. Die knikte terug en stak een Gauloise op terwijl

hij de politieman ongeïnteresseerd nakeek. De weergalmende klanken van ‘Et si tu n’existais pas’ verdwenen langzaam in de verte.

De man nam een lange trek van zijn sigaret, hield hem toen met een vermoeid, traag gebaar omhoog en bestudeerde de brandende punt. Hij was ergens achter in de dertig en had een fraai wollen pak aan. Tussen zijn modieuze Italiaanse schoenen stond een dikke leren reistas, iets versleten, van het soort dat een drukbezette jurist of een dure arts zou gebruiken. Naast hem stond een gloednieuwe kickscooter tegen het bankje aan. In niets onderscheidde de man zich van de massa’s andere rijke Parijse zakenlieden, afgezien dan van zijn gelaatstrekken, vaag zichtbaar in het donker, die iets exotisch hadden, niet makkelijk te plaatsen. Aziatisch misschien, of wellicht kwam hij uit Kazachstan of Turkije.

Boven het zachte gonzen van de stad uit klonk nu het ratelen van een naderende fiets. De man keek op en zag boven aan de dichtstbijzijnde trap iemand verschijnen. De fietser droeg een zwarte nylon short en een donkere fietstrui en had een rugzak bij zich met reflecterende strepen die glansden in de koplichten van een voorbijrijdende auto. Hij zette zijn fiets tegen de reling, bond hem vast met een kettingslot en liep de trap af naar de man in het pak.

‘*Ça va?*’ vroeg hij terwijl hij zich op het bankje neerliet. Ondanks de kilte van de nacht was zijn fietsoutfit doordrenkt van het zweet.

‘*Oui, pas mal,*’ antwoordde de man in het pak met een licht schouderophalen, en hij nam nog een trek van zijn sigaret.

‘Wat moet je met die step?’ vervolgde de fietser in het Frans, terwijl hij zijn bemodderde rugzak van zijn schouders liet glijden.

‘Voor mijn zoontje.’

‘Ben jij dan getrouwd? Dat wist ik niet.’

‘Wie zegt dat ik getrouwd ben?’

‘Dat was inderdaad geen slimme vraag,’ zei de fietser lachend.

De man in het pak gooide zijn sigaret de rivier in. ‘Hoe ging het?’

‘Het viel niet mee. Van jouw mannetje had ik de indruk gekregen dat het een afelegen, verlaten park moest zijn. *Putain de merde*, het zat pal tussen Gare Montparnasse en de Catacombes in!’

De man in het pak haalde nogmaals zijn schouders op. ‘Parijs. Het is niet anders.’

‘Ja, maar zoiets zie je niet vaak.’

Zwijgend bleven ze een tijdje uitkijken over de rivier. Een omstren-
geld paartje liep voorbij zonder een blik in hun richting.

Toen ze buiten gehoorsafstand waren, vervolgde de man in het pak:
‘Maar er was verder niemand in de buurt, toch?’

‘Nee. De locatie zelf zat mee, net tegen de muur van de Rue Froide-
vaux aan. Als het ook maar ietsjes verder weg was geweest, hadden ze
me vanuit de flat aan de overkant kunnen zien.’

‘Wat het moeilijk?’

‘Niet echt, behalve dan dat het zo stil mogelijk moest. En dan die
ellendige regen van gisteren. Moet je kijken!’ Hij wees naar zijn hard-
loopschoenen, die nog smeriger waren dan de rugzak.

‘*Quel dommage.*’

‘Inderdaad zonde.’

De man in het pak keek links en rechts de kade af. Niemand in zicht,
behalve de twee tortelduifjes die al bijna uit het zicht verdwenen waren.
‘Laat eens kijken.’

De fietser pakte zijn rugzak en ritste hem open. Ook daarin zat
modder, en iets wat opgerold zat in een stuk zeildoek, gevolgd door
bubbelplastic en een zachte zeemleren lap. Er steeg een akelige geur
op. De man in het pak haalde een zaklampje tevoorschijn en tuurde
naar de inhoud van het pakket. Na een tijdje gromde hij goedkeurend.

‘Mooi werk,’ zei hij. ‘Hoelang heb je erover gedaan om hier te komen?’

‘Een minuut of tien, via achterafstraatjes.’

‘Nou, we kunnen hier beter niet langer dan noodzakelijk blijven zit-
ten.’ De man leunde voorover en opende de leren tas tussen zijn voeten.
De bovenkant zakte open en even blonk er iets in het indirecte licht.

‘Wat is dat?’ vroeg de fietser, terwijl hij in de tas tuurde. ‘Ik neem
geen creditcards of edelmetalen aan.’

‘Niets. Je geld heb ik hier.’ Hij klopte even op de borstzak van zijn
pak.

De fietser wachtte terwijl zijn metgezel een hand in zijn binnenzak
stak. Maar plotseling keek die, met zijn hand nog in zijn zak, geschrok-
ken op.

‘Wacht even!’ fluisterde hij en hij leunde voorover naar de fietser.
‘Er komt iemand aan.’

Intuïtief boog de fietser zich ook naar hem toe. De man in pak legde in een vertrouwelijk gebaar een hand op diens schouder, zodat hun gezichten niet te zien waren voor de voetganger. Alleen was er geen voetganger, want de kade lag er verlaten bij. Zijn andere hand kwam tevoorschijn uit de zak, met een Spyderco Matriarch 2: een tactisch mes met een dunne rand in de vorm van een omgekeerde s, dat maar één doel diende. Dankzij de Emerson wave-opener in de rug van het mes was het lemmet al open tegen de tijd dat hij het mes getrokken had.

Het wapen was niet veel meer dan een zwarte veeg op het moment dat het lemmet tussen de tweede en de derde rib gleeed, steeds dieper naar binnen tot de grote bloedvaten boven het hart doorgesneden waren waarna hij het weer terugtrok. Snel veegde de man in het pak het lemmet schoon aan de broek van de fietser en borg het met een soepele beweging weer in zijn zak. De hele operatie had hooguit twee seconden gekost.

De fietser bleef roerloos zitten, verbijsterd en geschokt. Hoewel zijn borstholte al volstroomde met bloed, was de wond zelf zo klein dat er maar heel weinig door de scheur in zijn trui sijpelde. De ander stak intussen een hand in zijn duffeltas en haalde er een zware metalen ketting en een hangslot uit. Verder was de tas leeg, op een dikke zak van rubber en latex na. Hij stond op en keek om zich heen of er iemand in de buurt was. Toen greep hij de kickscooter, vouwde hem op, duwde hem tegen de borstkas van de fietser, sloeg diens willoze armen eromheen en wikkelde er de ketting omheen. De uiteinden trok hij strak aan en maakte ze vast met het hangslot. Na een laatste blik over de kade en het water hees hij de fietser overeind en sleepte hem naar het donker onder de brug, naar de waterrand. Hij duwde de benen van de man over de kade, opende zijn handen en liet het lichaam onhoorbaar de rivier in zakken.

Weer waren er tien seconden verstreken.

Licht hijgend keek de man hoe het lijk onder water verdween, verzwaard door de ketting en de scooter. Toen liep hij terug naar het bankje, bracht het omwikkelde voorwerp voorzichtig van de rugzak naar zijn duffeltas over en ritste beide dicht. Hij nam even de tijd om zijn das recht te trekken en zijn jasje glad te strijken. Toen begaf hij zich met energieke tred op pad over de kade, de trap op en de fiets voorbij.

Onderweg liet hij de rugzak in een vuilnisbak vallen.

Hij stak een nieuwe Gauloise op en greep zijn weekendtas steviger beet, waarna hij een taxi aanhield op de Place Saint-Michel.

Een uur later

Clive Benton minderde vaart, reed met zijn vintage Ford Falcon naar de rand van Wild Irish Road, nam de afslag en reed over een zandpad totdat de auto vanaf de grote weg niet meer te zien was. Hij stapte uit, zette de kap op en hees een kleine rugzak over zijn schouder. Hij pakte zijn telefoon, opende een wandel-app, bepaalde zijn positie, richtte zijn kompas en ging op pad, het bos in. De hoge sparren en dikke pijnbomen stonden hier redelijk ver uiteen, waardoor het terrein makkelijk begaanbaar was. Er heerste een bijzonder aangename temperatuur: geen spoor van kou en de oktoberlucht was nog zwaar van een lome warmte. In oostelijke richting zag hij tussen de bomen door de voetheuvels oprijzen naar de verre pieken van de Sierra Nevada, grijze rotspunten tegen het blauw. Binnenkort zouden die overdekt zijn met sneeuw.

Als historicus was Benton als geen ander vertrouwd met de geschiedenis van dit gebied. Dit was het middelpunt geweest van de goudkoorts in Californië, toen in de rivier naar goud was gezocht. Hij zag de littekens in de heuvels waar de hydraulische mijnen groeven en gaten hadden geslagen, de grond weggeblazen door enorme waterstralen die het grind door enorme sluisbakken spoelden op zoek naar goud. Maar die tijd lag ver in het verleden en de voetheuvels aan de westrand van de Sierra's, zo'n zeventig kilometer buiten Sacramento, waren zo goed als onbewoond. De paar verspreide mijnormpjes – met namen als Dutch Flat, Gold Run, Monte Vista, You Bet en Red Dog – waren tot grote armoede vervallen. Sommige waren volledig verdwenen, maar hier en daar hadden ondernemende lieden de hutjes van de goudzoekers en de uit hout opgetrokken goudzoekerspensions gerenoveerd tot toeristenhotels of vakantiehuisjes. En langzamerhand begon de regio een gestage stroom bezoekers aan te trekken: wandelaars en mensen

op zoek naar een tweede woning. Al jarenlang was er een onroerend-goedhause voorspeld en nu leek die dan eindelijk een feit te worden.

De villa's van de weinige goudzoekers die destijds inderdaad rijk geworden waren, vielen nog hier en daar te bespeuren in valleien en op hoogvlaktes, zij het inmiddels bouwvallig en met dichtgespijkerde ramen. Benton bleef even staan om zijn richting te bepalen. Hij was niet ver van een van die villa's verwijderd en wel een villa die een bijzondere betekenis voor hem had. Volgens zijn gps lag het huis bijna een kilometer ten oosten van zijn positie, aan de andere kant van een lage bergkam. Het Donner House heette het, want het was ooit eigendom geweest van de dochter van Jacob Donner, een nazaat van de beruchte Donner Party.

Voorzichtig sloop Benton verder door de schaduwrijke delen van het bos. Boven aangekomen minderde hij vaart. Tussen de bomen door zag hij oranje en gele vlekken en glinsterend metaal. Dat waren, wist hij, twee grote bulldozers die op een oude mijnweg stonden, klaar om Donner House te reduceren tot een hoop baksteen, stucwerk en versplinterde houten balken en zodoende plek te maken voor een nieuwe golfbaan en flatgebouwen langs Bear River.

Dichterbij gekomen zag hij de silhouetten van de bulldozers en de vrachtwagen waarop ze ter plekke gebracht waren. De wagen stond met draaiende motor te wachten en hij rook dieselwalm vermengd met sigarettenrook. Er klonk een dof geroezemoes van stemmen. Hij sloop in een ruime bocht om de mannen heen, de weg over naar een plek waar ze hem niet zien konden. Een eind verderop langs de bergkam zag hij het oude huis staan: een vroeg exemplaar van Spaanse neokoloniale stijl. Hij bereikte een laag muurtje aan de rand van het bos, de erfrens van het terrein. Hij liet zich op zijn hurken zakken en nam het huis zorgvuldig in zich op. Het moest ooit een schitterend bouwwerk zijn geweest, met een lange, lage, witgeschilderde veranda langs een zijde en daarbovenop een Moors aandoende koepel en toren. Maar het rode pannendak was ingezakt, de ruiten waren uit de sponningen verdwenen en de kozijnen vormden nu gapende zwarte gaten. De uitgestrekte tuin en het arboretum waren volledig verwilderd tot een bijna ondoordringbaar oerwoud van onkruid, dode struiken en zeldzame bomen, verstikt door lianen. Het gebouw zelf was verwurgd door de klimop die

over de muren groeide en tevoorschijn barstte vanuit de gaten in het dak. Een sprekend voorbeeld, dacht Benton, van de vergankelijkheid van de wereld: *sic transit gloria mundi*. Doodzonde dat dit alles morgen om deze tijd verdwenen zou zijn, platgewalst tot een stoffige hoop bouwpuin. Monumentenzorg had alles op alles gezet om het wrak te behouden, maar de talrijke erfgenamen die elkaar al vijftig jaar het eigendom betwistten, hadden maar één oplossing kunnen verzinnen: sloop en verkoop. De pleidooien van monumentenzorg hadden het afgelegd tegen de harde contanten van de projectontwikkelaars.

Hij keek om naar de bergkam. De arbeiders waren klaar met het uitladen van de bulldozers; de vrachtwagenchauffeur gaf gas en begon met een oprisping van zwarte dieselwolken weg te rijden. De slopers – vier, voor zover hij kon zien – en hun voertuigen stonden aan de kant van de weg zonder aanstalten te maken aan de slag te gaan. Het had er alle schijn van dat ze zich opmaakten voor een laatste inspectieronde door het huis.

Verdorie, hij mocht wel opschieten. Wat hij van plan was, kwam neer op inbraak, maar hij stelde zich gerust met de gedachte dat zijn voornemen een hoger doel diende. En was het eigenlijk wel inbraak als het huis op het punt stond gesloopt te worden?

Benton sprong de tuinmuur over en rende door de overwoekerde tuin naar de half ingestorte veranda. Toen de kust veilig leek, dook hij door een open deur naar binnen en belandde in een lege, koele hal. Het rook er naar stof en oud hout; al het antiek en de kunstvoorwerpen waren allang weggehaald, maar er stonden nog een paar waardeloze, kapotte meubelstukken. Snel doorzocht hij de begane grond: salon, keuken, binnenplaats, eetkamer, de vertrekken waar de bedienden hadden verbleven, bijkeukens en kasten, zonder iets te vinden. Dat baarde hem geen zorgen, want hij dacht niet dat datgene waarnaar hij op zoek was hier te vinden zou zijn.

Even later klom hij de afbrokkelende stenen trap op naar de eerste verdieping. Hij bleef staan om uit het raam te kijken en zag tot zijn ontzetting de vier slopers met grote stappen door de struiken heen op het huis af benen. Was hij nu maar eerder gekomen. Het was vijf uur en hij had aangenomen dat ze intussen al naar huis zouden zijn.

Ook de verdieping leverde niets interessants op. De oude kisten die

er nog stonden, vielen uiteen in zijn handen, de kasten waren leeg en in een paar halfvergane ladekasten trof hij niets anders aan dan beddengoed en kleren waarin ratten zich genesteld hadden. Er hingen een paar ingekleurde etsen aan de muur; andere lagen in scherven op de grond, vol watervlekken en ezelsoren.

Hij wist dat onder de Moorsee koepel een vliering lag, maar daar leek geen trap naartoe te leiden. Toen hij rondliep, hoorde hij plotseling beneden stemmen en rauw gelach.

Zouden ze de trap op komen? Ja, uiteraard. Waarschijnlijk hadden ze de opdracht gekregen een laatste maal het huis te controleren om te zien of er niets meer van waarde te vinden was en of er geen krakers zaten. En dat betekende dat ze overal zouden kijken.

Langzaam liep hij de gang door en bestudeerde de muren. Die oude haciënda's hadden vaak verborgen deuren. En inderdaad: een boekenkast in een nis, waar slechts een handvol aangevreten boeken in stonden. Door het gebrek aan gewicht was de naad langs de buitenkant des te zichtbaarder. Met zijn schouder duwde hij tegen de zijkant van de kast en zoals hij al gehoopt had, zwenkte die naar buiten zodat de daarachter gelegen trap zichtbaar werd. Hij glipte door de opening en draaide de boekenkast zorgvuldig weer op zijn plek, in de hoop en de verwachting dat de arbeiders niets zouden opmerken. Zij hadden toch zeker niet door dat er onder de koepel nog een zolderverdieping zat? Of wel?

Hij klom de wenteltrap op; een verbaasde muis schoot haastig en onder luid gepiep weg. Via de trap belandde hij bij een planken zoldering met een luik, dat hij openstootte. De roestige scharnieren maakten een knersend geluid en hij bleef even staan luisteren. Het gestamp van de mannen beneden klonk onverminderd voort en te horen aan hun bulderende stemmen hadden ze niets opgemerkt.

De vliering was klein en stond tot zijn verbazing nog vol meubels: kratten, kasten, kapotte spiegels, hutkoffers, een achthoekige pokertafel en meer bric-à-brac. Toen Benton zich omhoog had gehesen en begon rond te lopen, vloog een stel duiven dat in de toren boven op de koepel huisde, met ruisende vleugels weg. Hier stonden stukken van ten minste enige waarde; waarschijnlijk hadden de verhuizers deze ruimte over het hoofd gezien. Helaas betekende dat wel dat de zoektocht hem

meer tijd zou kosten. En doordat die vloer zo kraakte, konden ze hem misschien horen rondlopen. Hij kon beter wachten tot de mannen weg waren.

Hij luisterde naar de stemmen op de eerste verdieping. Meer gestamp van zware schoenen en er kringelde sigarettenrook tussen de planken door omhoog. Het leek hem sterk dat ze de deur zouden vinden.

En toch gebeurde dat. Hij rechte zijn rug en spitste zijn oren. Een van het stel slaakte een luide kreet; even later hoorde hij ze sleuren aan de boekenkast en toen klonk het geluid van de openkierende kast.

Met plotseling bonzend hart keek Benton om zich heen: waar kon hij zich verstoppen? Er stond een grote kast waarin hij kon wegduiken; maar nee, die zouden ze ongetwijfeld openen. Hij trok het deksel van een hutkoffer open, maar die zat vol troep. Nergens kon hij zich verschuilen, hij zat klem.

Nu klonken de schreeuwende stemmen door het trapgat. Ze kwamen nog niet de trap op; kennelijk stonden ze elkaar op te juttten om te zien wie er als eerste zou gaan.

Zij waren met z'n vieren, hij in z'n eentje. Vlak naast het luik zag hij een zware kist staan. *Ja, die kon hij gebruiken.* Hij greep de hoek van de kist en schoof hem over het luik heen; het maakte enorme herrie.

Nu werd het onder hem plotseling stil.

De kist was misschien nog niet zwaar genoeg. Hij duwde een tweede kist naar het luik toe en stapelde daar een stel zware meubelstukken bovenop. Beneden was het doodstil, de mannen hoorden alles wat hij deed. Toen Benton het luik zo goed mogelijk verzwaard had, ging hij zitten wachten.

'Hé!' riep een van de mannen naar boven. 'Wie is daar?'

Benton bleef met ingehouden adem zitten.

'Wie is daar, verdomme?' brulde de man nogmaals. 'Kom van die trap af!'

Stilte.

'We staan hier te wachten!'

Hij probeerde niet te ademen.

'Hé, klootzak, als je niet onmiddellijk hier komt, dan gaan wij naar boven en sleuren je daar weg!'

Een gedempte dreun en nog een, toen ze probeerden het luik open te stoten. Maar met zo'n honderd kilo spul erbovenop was daar geen beweging in te krijgen. Hij bleef zitten luisteren. Gaandeweg veranderde zijn angstige blik in een geamuseerde grijns toen hij de vergeefse pogingen hoorde om het luik open te beuken. Daarna begonnen ze weer te kloppen. 'Oké, maat, dan bellen we de politie!'

Je gaat je gang maar, dacht Benton. Het zou minstens een halfuur vergen voordat de politie ter plekke was. Misschien meer. Die tijd kon hij gebruiken om verder te zoeken.

Nu hoefde hij niet meer zachtjes te doen. Hij begon kasten open te rukken, smeed stapels oude kleren en beddengoed opzij en sleurde antiek speelgoed, stripboeken uit de jaren veertig, uiteenvallende bordspellen en oude schoolboeken van de planken. Ruw bladerde hij door een stapel aangevreten *National Geographics*, oude exemplaren van *Life* en *Stag* en *Saturday Evening Post* en *Boy's Own*, en samengebonden bundels oude kranten bijna tot aan de tijden van de goudkoorts. Al doende hoorde hij nog steeds het gebonk en de dreigementen vlak onder zich, totdat de stemmen uiteindelijk weer de trap af verdwenen. Vanuit het raam van het torentje zag hij de mannen de tuin in lopen; een van het stel probeerde kennelijk ontvangst te krijgen voor zijn mobiel.

Benton zocht verder; snel maar methodisch werkte hij van de ene hoek van het vlierinkje naar de andere. Het was ontmoedigend: een berg halfvergane rotzooi zonder ook maar een glimp van datgene waarnaar hij op zoek was. Misschien lag het hier dan toch niet.

Maar plotseling, helemaal onder in een oude zeemanskist onder een stapel quilts, vond hij een metalen doos. Nog voordat hij die had opengemaakt wist hij dat hij nu beet had. Het deksel zat op slot, maar met een roestige metalen roede zag hij kans het hangslot los te wrikken. Met trillende handen van opwindning tilde hij het deksel van de kist. Hij zag een bundeltje brieven, strak vastgebonden met touw, en daarnaast een oud dagboek, ingebonden in een smerige lap groen canvas. Hij viste het dagboek uit de kist, hield het met eerbiedige handen vast en sloeg het heel voorzichtig open.

Daar, op de eerste bladzijde, stond een korte tekst, geschreven in een keurig dameshandschrift.

De adem stakte hem in de keel. De schat waarnaar zovelen gezocht hadden, de heilige graal van de vroege Amerikaanse geschiedenis, bestond dus echt. Hij sidderde van verbazing en vreugde en besepte dat hij amper had durven geloven dat het dagboek echt bestond, of dat hij het geluk zou hebben het te vinden. Maar hier was het dan, nu stond hij ermee in zijn handen.

Met uiterste wilskracht overwon hij de neiging om te gaan lezen. Daarvoor had hij later alle tijd, nu moest hij maken dat hij wegkwam.

Hij stopte het dagboek weer in het kistje en borg dat in zijn rugzak. Hij liep naar het raam. Drie van de arbeiders stonden nog buiten; een van hen was op een kapot voetstuk geklommen waarop ooit een beeld had gestaan en praatte op luide toon in zijn telefoon. Die halvegare was echt de politie aan het bellen.

Benton schoof de kisten van het luik weg en bleef even zitten luisteren. Waar was de vierde? Lag die beneden op de loer? Maar hij hoorde niets en uiteindelijk trok hij het luik open. Niemand. De trap was verlaten. Zo onhoorbaar mogelijk sloop hij de trap af naar de boekenkastdeur, die openstond. Hij kroop om de hoek van de kast en keek links en rechts de gang af. Niemand.

Hij ging op weg naar de hal. Plotseling kwam de vierde arbeider om de hoek zetten; hij had hem staan opwachten.

‘Nou heb ik je, hufter!’ brulde de man, en met een enorme uithaal plantte hij zijn vuist in Bentons maag.

Overrompeld viel Benton op de vloer; hij kronkelde van pijn en hapte wanhopig naar adem.

‘Hier is-tie!’ schreeuwde de man triomfantelijk. ‘Ik heb hem!’

Hij draaide zich weer om naar Benton, die probeerde overeind te krabbelen, en trapte hem keihard in de ribben. Benton werd razend van het geweld en van het onnodige plezier dat zijn tegenstander eraan beleefde. Hij greep de rugzak, die losgeschoten was toen hij op de grond viel, sprong overeind en haalde ermee uit. De ijzeren kist binnenin knalde tegen het hoofd van de sloper. Die wankelde achteruit en viel met een klap op de grond.

‘Nou maak ik je af!’ brulde de man, terwijl hij overeind kwam. Maar Benton was er al als een speer vandoor gegaan. Met de rugzak in zijn hand vloog hij de trap af, rende naar de achterkant van het huis, sprong

door een open raam en ging op weg naar het struikgewas in de richting van Bear River. De sloper zat hem pal op de hielen en ook de andere drie hadden de achtervolging ingezet, maar Benton verkeerde in prima conditie en had een groot deel van zijn leven door de Sierra's gelopen. Algauw had hij het viertal achter zich gelaten. Hij scheurde tussen de bomen door, glibberde de oever af en plonsde de rivier in, over zandbanken en door geultjes. Bij de diepste geul aangekomen, hield hij de rugzak boven zijn hoofd en dook het water in. Hij zwom uit alle macht tot hij aan de overkant zand onder zijn voeten voelde. Hij klom tegen de oever op en draaide zich om naar de overkant van de rivier, waar de arbeiders dreigend stonden te brullen.

Hij stak zijn middelvinger naar hen op en liep op een drafje het bos in. Met een grote boog trok hij om het huis heen en stak stroomopwaarts nogmaals het water over. Daarvandaan navigeerde hij met behulp van de gps in zijn telefoon terug naar de auto. Tot zijn opluchting stond zijn glanzende oldtimer nog keurig verborgen. Hij legde de rugzak in de kofferbak, sloot die af en reed Wild Irish Road op. Bijna vijftien kilometer verderop kwamen hem twee politieauto's met zwaailichten tegemoet en hij barstte in luid lachen uit.

20 november

Nora Kelly stond op en rekte zich uit. Ze had urenlang in het zand op haar knieën gezeten met troffels, priemen en verfkwasten om de vierde en laatste ruimte van een prehistorische Pueblo-ruïne op te graven, en nu had ze overal kramp.

‘Het is mooi geweest voor vandaag,’ zei ze tegen haar veldassistent, Jason Salazar.

Die stond op van de vierkante meter die hij behoedzaam aan het blootleggen was en klopte het zand van zijn spijkerbroek. Daarna nam hij zijn cowboyhoed af en bette met een zakdoek zijn voorhoofd, waarna hij de hoed weer opzette. Het was al laat in het seizoen, maar koud was het beslist niet.

Nora pakte de veldfles van de spiegel van de terreinwagen van het Instituut en nam een grote slok water. De opgraving zelf was nog niets opzienbarends, maar het uitzicht was spectaculair. Die Pueblo-indianen van al die eeuwen geleden, peinsde ze, bouwden hun nederzettingen altijd op plekken met een schitterend panorama. De bescheiden ruïne stond boven op een heuveltje aan de voet van de Cerro Pedernal, de tafelberg die zo beroemd geworden was door de schilderijen van Georgia O’Keeffe. Die rees majestueus achter haar op, doorkliefd door diepe cañons, de hoger gelegen hellingen overgroeid met bomen. Voor haar daalde het landschap af naar een weidse vlakte, in het Spaans de Valle de la Piedra Lumbre geheten: de Vallei van de Glanzende Steen. In de verte lagen de rode, oranje en gele heuveltoppen van Ghost Range inderdaad te glanzen in de gouden namiddagzon alsof ze zelf licht gaven.

Toen ze naar de werktafel liep, zag ze in de verte een kurkentrekker van stofwolken naderen over de weg naar de oude uraniummijn die naar hun opgraving leidde.

Salazar kwam naast haar staan. ‘Wie zou dat nou zijn, denk je?’

‘Geen idee.’

Ze begonnen hun gereedschap op te ruimen en borgen alles op in het prefab-berghokje naast de opgraving. Na een tijd verscheen de auto; langzaam kwam hij de heuvel over. Ze bleven staan om te kijken naar het voertuig dat langzaam en voorzichtig over het hobbelige zandpad reed. Het was een of andere klassieker, zag Nora. Naast de pick-up van de expeditie hield hij halt; de bestuurder bleef even wachten tot de stofwolk neergedaald was. Toen ging het portier open en zagen ze een lange, ietwat slungelige man uitstappen. Hij had een mager gezicht met fraaie gelaatstreken waar een pluk zwart haar overheen hing, en felblauwe ogen waarmee hij om zich heen tuurde. Hij droeg het afzichtelijkste overhemd dat Nora ooit gezien had, vol paarse en oranje paisleymotieven. Zo te zien was hij achter in de dertig, een paar jaar ouder dan zij.

‘Verdwaald?’ vroeg Nora.

Hij keek naar haar. ‘Niet als u dr. Nora Kelly bent.’

‘Inderdaad.’

‘Sorry dat ik zomaar onaangekondigd kom aanzetten. Ik ben Clive Benton.’ Hij haalde een rugzak uit de auto, liep op haar af, stak zijn hand uit en schudde kort de hare. ‘Ik had u eigenlijk moeten bellen, maar...’ Hij leek even te aarzelen. ‘Tja, bij het Instituut zeiden ze dat u hier zat, en volgens mij heeft uw telefoon hier geen bereik, en ik was sowieso bang dat ik de hele situatie niet goed zou kunnen uitleggen over de telefoon, en...’

Vriendelijk onderbrak Nora de nerveuze woordenvloed. ‘Kom zitten, dan krijgt u een kop warme chocolademelk.’ Ze ging hem voor naar de tafel onder het schaduwzeil, waar een thermosfles stond met een stel plastic bekers.

Benton nam plaats op het puntje van een van de stoelen.

‘Wat is dat voor auto?’ vroeg Nora in een poging de man op zijn gemak te stellen.

‘Een Ford Futura uit 1964,’ zei hij met opklarend gezicht. ‘Zelf gerestaureerd.’

‘Geen ideale auto voor deze weg hier.’

‘Nee,’ zei hij. ‘Maar wat ik u te zeggen heb, kan niet wachten.’

Nora ging tegenover hem aan tafel zitten. ‘Steekt u dan maar van wal.’

Benton wierp een blik op Jason Salazar. ‘Eh, mijn verhaal is van vertrouwelijke aard.’

‘Jason is assistent-conservator aan het Instituut en ik sta garant voor zijn discretie,’ zei Nora. ‘Een groot deel van ons werk als archeologen is vertrouwelijk, dus u hoeft zich geen zorgen te maken.’

Benton knikte; zijn zwarte haar woei op in de bries. Hij leek nog steeds niet echt ontspannen, alsof hij niet goed wist hoe hij beginnen moest. Uiteindelijk reikte hij naar zijn rugzak op de grond, opende die en haalde er een plastic ziploczakje uit. Hij opende hem en haalde er een oud, in lappen gewikkeld boek uit, dat hij met een eerbiedig gebaar op de tafel tussen hen in legde.

‘Het originele dagboek,’ zei hij, ‘van Tamzene Donner.’

Nora keek met een niet-begrijpende blik naar het boek. Die naam zei haar niets. ‘Van wie?’

‘Tamzene Donner.’ Hij keek van haar naar Salazar. ‘U weet wel, de vrouw van George Donner, de leider van de Donner Party? Die emigranten die vast kwamen te zitten in een sneeuwstorm in de Sierra’s en noodgedwongen hun toevlucht namen tot kannibalisme?’

‘O. Die Donners,’ zei Nora. ‘Dus ik neem aan dat dit dagboek van historisch belang is?’ Ze vroeg zich af waar dit naartoe ging.

‘Van onschatbaar belang.’

Daarop volgde een korte stilte.

‘Misschien kan ik eerst beter wat achtergrondinformatie geven,’ zei Benton. ‘Ik werk als onafhankelijk historicus, met als specialisatie de negentiende-eeuwse trek van de pioniers naar het westen. En ik ben ook in de verte verwant aan een stel overlevenden van de Donner Party: de familie Breen. Maar dat is niet belangrijk. Ik doe al jaren onderzoek naar die tragedie. En een van de dingen waar de Donner-overlevenden het over eens waren, was dat Tamzene Donner een dagboek bijhield waarin ze alle details van de reis noteerde. Geschiedkundigen speculeren al sinds jaar en dag dat een van de overlevenden dat dagboek bewaard en meegenomen moet hebben, maar niemand heeft het ooit gevonden – tot nu toe.’ Hij gebaarde tamelijk theatraal naar het beduidelme, afgekloven boek op tafel. ‘Ga uw gang, maak het maar open.’

Heel voorzichtig stak Nora haar hand uit en sloeg het boek bij de titelpagina open.

‘Ziet u wat ze daar geschreven heeft? “Tamzene Donner, Mijn dagboek, 12 oktober 1846 tot...” Er staat geen einddatum bij, want ze is omgekomen van de honger en daarna...’ – hij zweeg even en schraapte zijn keel – ‘opgegeten door ene Keseberg.’

‘Was Keseberg er niet ook van beschuldigd dat hij haar had vermoord om haar te kunnen opeten?’ vroeg Salazar onverwachts.

Benton keek hem met enige verbazing aan. ‘Ja, dat klopt. U lijkt goed bekend met het verhaal.’

Salazar haalde even zijn schouders op. ‘Dat hebben we bij Geschiedenis gehad, op Goleta High. Ik vond het een intrigerend verhaal.’ Hij glimlachte even. ‘Wie vindt dat niet?’

Nora was het met hem eens. ‘Maar wat heb ik daarmee te maken?’

‘Eh, ik ben hier om u iets te vragen.’

‘Oké, ga uw gang.’

Benton zweeg even voordat hij antwoord gaf. ‘Ten eerste hebt u al een aantal archeologische opgravingen geleid in de Sierra Nevada. U kent deze bergen.’

‘Tot op zekere hoogte.’

‘U bent vooraanstaand veldarcheoloog en u hebt al ervaring met locaties waar kannibalisme is voorgekomen, waaronder Quivira: een stel rotswooningen die u had gevonden in Utah.’

‘Klopt.’

‘En u hebt de steun en financiering van het Instituut.’

Nora leunde achterover. ‘Ik krijg het gevoel dat ik op sollicitatiegesprek zit.’

‘De baan is voor u – als u hem wilt. U bent de perfecte onderzoeker voor wat ik van plan ben.’

‘Namelijk...?’ Al dat gedraai om de hete brij heen begon Nora op de zenuwen te werken.

‘Ik moet u vragen om uw erewoord dat alles wat ik ga zeggen althans voorlopig onder ons blijft.’

‘Is dat niet een beetje overdreven?’

‘Sorry,’ zei Benton haastig, met meteen weer die nerveuze blik. ‘Ik weet hoe dit moet klinken, maar als u eenmaal gehoord hebt wat ik ga zeggen, dan begrijpt u waarom ik dit even stil wil houden. Het is een lang en, ik moet u vast waarschuwen, een onprettig verhaal.’

Nora keek op haar horloge. Het was nog geen halfvijf. Ze hadden nog een halfuur zonlicht, en ze zaten daar heerlijk in de woestijn. Met een halve glimlach sloeg ze haar armen over elkaar. Tegen wil en dank was ze geboeid door Bentons gedrevenheid. 'Oké. Ik luister.'

Clive Benton haalde diep adem, legde zijn handen op zijn knieën en begon langzaam, op afgemeten toon, te vertellen. Het was duidelijk dat hij het verhaal uit zijn hoofd kende.